

مَسْمُومَه

نویسنده

فاطمه دانشور جلیل

مهری غلام پور

لطیفه نجاتی

سرشناسه: نجاتی، لطیفه، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور: منم به مادرم / نویسندگان لطیفه نجاتی، فاطمه دانشور
جلیل، مهری غلامپور؛ تحقیق مریم حلاج، زینب ناجی جمال؛ ویراستاران
هاجر بنائی، منیره زین العابدینی زانی؛ [برای] خانه هم بازی، دفتر مطالعات
جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی.

مشخصات نشر: تهران: راه یار، ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: ج: ۱، ۲۶۴ ص: مصور.

شابک: ج: ۱، ۳- ۶۱- ۷۶۲۹- ۶۲۲- ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

مندرجات: ج: ۱. روایت هایی از سبک تربیتی والدین شهید،

شناسه افزوده: دانشور جلیل، فاطمه، ۱۳۵۶-

شناسه افزوده: غلامپور، مهری، ۱۳۶۲-

شناسه افزوده: حلاج، مریم، ۱۳۷۳-

شناسه افزوده: ناجی جمال، زینب، ۱۳۷۵-

شناسه افزوده: خانه همبازی دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی

رده بندی کنگره: DSR ۱۶۲۸

رده بندی دیویی: ۹۵۵ / ۰۸۴۳۰۹۲۲

شماره کتاب شناسی ملی: ۸۹۲۳۷۴۱

ناشر: راه یار

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۳- ۶۱- ۷۶۲۹- ۶۲۲- ۹۷۸

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

ارتباط با ما:

دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی،

تهران، بلوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، پلاک ۶۰، حسینیه هنر

تلفن: ۰۲۱۴۲۷۹۵۴۵۴

حسینیه هنر قم: ۰۲۵۳۷۷۴۶۴۹۰

حسینیه هنر مشهد: ۰۵۱۳۲۲۹۱۰۵۱

@Raheyarpub

@hambazi.tv

www. Raheyarpub.ir

www. AmmarYar.ir

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

۱۴

مقدمه

۱۸

بقلم از مصطفی

== بهروایت صدیقہ سالاریان * بقلم لطیفہ نجاتی ==

۹۶

شہود عشق

== بهروایت زرافشان مولودیان * بقلم فاطمہ دانشور جلیل ==

۱۷۶

مشمول جان

== بهروایت فاطمہ تاجیک * بقلم مہری غلام پور ==

مقدمه

با ورود به وادی تربیت، دغدغه انجام دادن بهترین کار متناسب با وضعیت موجود، غبطه خوردن به مرییان موفق و الگو گرفتن از آن‌ها از دل مشغولی‌های مدام، ولی رشددهنده در زندگی مربی محسوب نمی‌شود. در این مسیر سهل و ممتنع که هر نشانه‌ای راهی می‌گشاید، چه چیزی بهتر از آشنایی با نمونه‌های موفق‌تری که تلاششان به بار نشست است. «شهید» نمونه موفق تربیت به‌ثمرنشته به‌مدد الهی است و «مادر شهید» یکی از مرییان موفق در این عرصه است؛ تا جایی که امام خمینی رحمه‌الله‌ علیه گفته‌اند: «دامن مادرها دامن‌ی است که «انسان» از آن باید درست بشود؛ یعنی اول مرتبه تربیت، تربیت بچه است در دامن مادر؛ برای اینکه علاقه بچه به مادر بیشتر از همه علایق هست و هیچ علاقه‌ای بالاتر از علاقه مادری و فرزندی نیست. بچه‌ها از مادر بهتر [مسائل] را اخذ می‌کنند. آن قدری که تحت تأثیر مادر هستند، تحت تأثیر پدر و معلم و استاد نیستند. از این جهت، بچه‌هایتان [را] در دامن‌تان تربیت اسلامی،

تربیت انسانی بکنید تا وقتی تحویل می‌دهید شما این بچه را...، یک بچه [با تربیت] صحیح، اخلاق خوب، آداب خوب، آن‌طور تحویل بدهید.»^۱

آثاری که برای شهدا نوشته شده است، تمرکز بیشتری بر روایت سلوک فردی و خانوادگی شهید از زبان نزدیکان وی دارد و یا روایت مجاهدۀ شهید در میدان، از زبان هم‌زمان و رفیقانش است. درست است که این زاویه نگاه، تصویری دقیق از منش شهید در اختیار ما قرار می‌دهد؛ اما چگونگی رسیدن به این منش را به نمایش نمی‌گذارد و جای خالی روایت رشد و بالندگی شهید از زبان نزدیک‌ترین افراد مؤثر بر زندگی او، یعنی والدین احساس می‌شود. تجربیات پدر و مادری که نه تنها گام به گام رشد و حرکت فرزندش را از کودکی لمس کرده‌اند، بلکه لحظه‌لحظه «شدن» شهید را ساخته‌اند، بسیار مغتنم است.

مجموعه کتاب‌های سبک تربیتی والدین شهدا با بررسی بینش‌ها و روش تربیتی مادران و پدران شهدا به دنبال ایجاد رویکردی جدید در این عرصه است. جلد اول این مجموعه، منم به مادرم، تصویری از عمل تربیتی مؤثر مادران به عنوان نزدیک‌ترین و همراه‌ترین مربیان شهدا در شکل‌گیری شخصیت آنان را روایت می‌کند. به عبارت دیگر، این بار مادری کردن «مادر شهید» همراه با بررسی ویژگی‌های شهیدش رصد شده است.

می‌دانیم که پدر و دیگر اعضای خانواده، دوستان، معلمان مدرسه، مسجد، رسانه‌ها، هم‌زمان، وضعیت اجتماعی و سیاسی رهبران اجتماعی هر جامعه و بسیاری از عوامل دیگر بر تربیت اثرگذارند و از همه مهم‌تر، نقشه تربیتی خداست. انتخاب مادر در این روایت‌ها، به عنوان مربی اصلی، به معنای نادیده گرفتن دیگر عوامل مؤثر بر تربیت، به ویژه مربی‌گری خداوند، به عنوان «رب حقیقی انسان» نیست. خدای موسی علیه السلام در کاخ فرعون و یونس علیه السلام در شکم نهنگ، همان پروردگاری است که می‌تواند بنده‌اش را در هر وضعیتی،

۱. امام خمینی رحمته الله علیه، صحیفه امام، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمته الله علیه، ج ۸، ص ۹۰.

به بهترین حالت برای خود تربیت کند.

مادر هم از افراد بااراده‌ای است که در نقشه تربیتی «الله» حرکت می‌کند و در این مسیر، خودش هم تربیت می‌شود و رشد می‌کند. اما نعمت فرزندی که در اختیار مادر است و مادری که با اراده خود میدان مجاهده تربیتی را می‌سازد و حرکت می‌کند، به واقع از موضوعات کمتر پرداخته شده است؛ در حالی که این میدان، معنابخش زندگی مادرانه است و «خوشا به حال آنان که با شهادت رفتند! ... خوشا به حال آن‌هایی که این گوهرها را در دامن خود پروراندند!»^۱ امام خمینی رحمته الله علیه نیز به عنوان یکی از مرییان امت اسلامی به مقام مادر شهدا غبطه می‌خورد؛ زیرا به خوبی می‌داند که کار هر دو، یعنی رهبر و مادر پرورش انسان است و رسیدن به مقام شهادت در راه خدا، یعنی مسیر تربیت، درست پیش رفته است. این‌ها نشان می‌دهد که نگاه به تربیت از منظر مادر شهید ضروری تربیتی و اجتماعی است.

بر این اساس، کارمان را آغاز کنیم. مادران مقاومی را یافتیم که با برنامه‌ریزی دقیق معنوی، خود و فرزندانشان را برای تلاش در راه خدا آماده کرده و مشوق حضور مؤثر در این راه بودند. خودشان فرزند را راهی میدان عمل کرده‌اند یا اگر اقدام از سوی فرزند بوده، با درخواستش همراه شده و این همراهی را تا بعد از شهادت نیز با رفتار و اعمالشان کاملاً نشان داده‌اند. گفتنی است یکی از معیارهایی که در این اثر به آن توجه کردیم، تنوع میدان‌های فعالیت شهدا و اقتضائات هر کدام از این بسترهاست تا محتوا در قالبی خاص محدود نشود و قابلیت تعمیم دادن بیشتری با زندگی روزمره داشته باشد.

در عمل تربیتی مادر، عوامل گوناگونی مثل توجه به خودسازی‌های فردی و اجتماعی مادر و نوع ارتباطش با خدا و برخورداری از نگاه موقعیت‌مند به روابط با افراد گوناگون به عنوان بستر تربیتی در فرایند تدریجی تربیت اهمیت دارد. بُعد مهم دیگر، اقدامات آگاهانه مادر در تربیت فرزند است که نشان

۱. امام خمینی رحمته الله علیه، صحیفه امام، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمته الله علیه، ج ۲۱، ص ۹۳.

می‌دهد مادر در چه چهارچوبی فکر می‌کند و تصمیم می‌گیرد و دست به اقدام می‌زند. همچنین، مادر با چه روشی این بینش را به فرزندان منتقل می‌کند؟ چقدر به بسترسازی برای شکوفایی صفات اخلاقی و ساحت‌های گوناگون تربیتی و تعامل شبکه‌ای آن‌ها با یکدیگر در ساخت شخصیت توجه می‌کند و در آخر، مادر و فرزند در ارتباطی که با هم دارند، چه اثرات متقابلی بر هم دارند و چگونه در حرکت و تبادل مستمر با هم، تربیت می‌شوند.

منم یه مادرم برای افرادی مناسب است که می‌خواهند رشد هم‌زمان مادر و فرزند را ببینند و از الگوهای کاربردی مادرانه بهره‌مند شوند. امیدواریم این مجموعه با رویکرد جدیدی در ثبت سیره شهدا، گامی نو در معرفی نمونه‌های والای تربیتی برداشته باشد.

در این فرصت، از همه دوستانی که به ما در پیشرفت این پروژه یاری کردند و به خصوص خانواده‌های بزرگوار شهیدان مصطفی احمدی‌روشن و محمد مسرور و محمد حسین حدادیان که با صبر و دل‌سوزی، در جلسات مصاحبه همراهی ما کردند، تشکر و قدر دانی می‌کنیم.

مرضیه حیدری

پژوهشگر تربیتی و دکتری فلسفه و کلام اسلامی